

Ledelsesberetning

Efter en årrække med intensivt fokus på Dokumentarkivet kunne Arktisk Institut efter endt registrering af samlingerne i 2012 rette opmærksomheden mod Fotosamlingen. I begyndelsen af 2013 blev de indledende skridt gjort: ca. 90.000 historiske fotografier viste sig fortsat ikke at være tilgængelige for publikum. Der blev foretaget prøveskanninger og opstillet et samlet budget for både Fotosamlingen og instituttets samling af kunst og etnografika. Derefter blev udvalgte private fonde ansøgt og ved årets slutning havde fem private fonde til sammen givet tilsagn om ca. 3,4 mio. kroner. Det var således med stor taknemlighed og forventning, vi kunne lægge de overordnede planer for digitaliseringsarbejdet i 2014.

Siden omkring årtusindskiftet har der været udtrykt ønsker fra Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu (NKA, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv) om overdragelse af udvalgte arkivalier fra Arktisk Institut til Grønland. Fra 2007 blev Rigsarkivet inddraget i problematikken, og et lille udvalg blev nedsat. Udvalgets arbejde blev færdiggjort i 2013 med en indstilling til Arktisk Instituts bestyrelse. Bestyrelsen imødekom indstillingen, og i 2014 bliver de udtagne arkivalier - i forbindelse med fejringen af instituttets 60 års jubilæum - overdraget til henholdsvis NKA og Rigsarkivet.

Bestyrelse

Ved udgangen af 2013 havde Arktisk Instituts bestyrelse følgende sammensætning:

Formand: Forhenværende departementschef Leo Bjørnskov,

Næstformand: professor ph.d. Minik Rosing,

Seniorforsker ph.d. Naja Mikkelsen (repr. for Kraemers Grønlandsfond),

Kommandør Axel Fiedler,

Professor mag.art. Bjarne Grønnow,

Stabslæge Leif Vanggaard,

Seniorforsker dr. phil. Hans Christian Gulløv (repr. for Det Grønlandske Selskab),

Advokat Per Magid,

Repræsentationschef Tove Søvn Dahl Pedersen (repr. for Grønlands Selvstyre),

Lektor ph.d. og afdelingsleder Søren Thuesen.

Udvalg

Det videnskabelige udvalg, hvis opgave er at bedømme potentielle projekters videnskabelige lødighed i relation til en mulig tilknytning til Arktisk Institut, består af professor Minik Rosing, seniorforsker Hans Christian Gulløv og direktør Bent Nielsen (formand).

Udvalg vedrørende udlevering af arkivalier med offentlig proveniens består af førstearkivar Niels Frandsen (Grønlands Nationalmuseums repræsentant), arkivkonsulent Jan Kanstrup (Rigsarkivets repræsentant) og direktør Bent Nielsen (formand) og har til opgave at identificere dokumenter i Arktisk Instituts arkiver, som har offentlig proveniens, og som derfor skal udleveres til Statens Arkiver.

Personale

Eskimolog, cand.mag. Lisbeth Valgreen vendte i 2013 tilbage til jobbet som arkivchef efter 7 måneders orlov i forbindelse med udviklingsprojektet for Arktisk Videns- og Oplevelsescenter. Vikarierende arkivchef, cand.mag. Justyn Salamon, fortsatte yderligere nogle måneder ind i 2013 med arkivarbejde som forberedelse til digitaliseringsprojektet. På en særlig bevilling fra Peary Land Fonden arbejdede cand.mag. Marie Lenander Petersen med at registrere og arkivere den store samling arkivalier efter Eigil Knuth samt etablering af en udstilling i 110 året for Eigil Knuths fødsel.

Journalist Janni Andreassen, psykolog Jan Løve og korrespondent Gudrun Tølbøll var tilknyttet instituttet som frivillige medarbejdere.

Med tilskud fra Forskningsstyrelsen er bibliotekar Vibeke Sloth Jakobsen ansat til at bestyre både Arktisk Instituts og Afdeling for Eskimologi Arktiske Studiers bogsamlinger. Bibliotekarens formelle ansættelse er på Københavns Universitet.

Instituttets daglige ledelse blev i 2013 forestået af eskimolog ph.d. Bent Nielsen.

Særlige funktioner

Arktisk Institut fungerede fortsat i 2012 som sekretariat for tre Grønlandsorienterede fonde: *"Ejnar Mikkelsens Østgrønlandsfond og Scoresbysund Komite"*, *"Kaptajn Alf Trolles og Hustru Bergliot Trolles (født Holm) Legat til Minde om Danmark-Ekspeditionen 1906-08"* samt *"Dansk-Grønlandsk Kulturfond"*.

Projekter og særlige aktiviteter

I løbet af 2013 var Arktisk Institut involveret i en række forskelligartede projekter:

Østgrønlandske Stednavne. Cand.psych. Jan Løve gennemgår de forskellige arktiske ekspeditioner, som har foretaget navngivning i Østgrønland. Navnene med baggrundsoplysninger indskrives i en database, som er tilgængelig via Arktisk Instituts hjemmeside. Databasen er etableret uden omkostninger og suppleres løbende.

Peary Land Fonden. Den enorme samling af dokumenter efter Eigil Knuth blev færdigregistreret i 2013 og afsluttedes med en spektakulær udstilling i hhv. Det Grønlandske Hus og Det Arktisk Hus. Dobbeltudstilling fik fin omtale og var særdeles velbesøgt.

1. Thule-Ekspedition. Bogprojekt i anledning af ekspeditionens 100 års jubilæum, hvor den tidligere Sirius-mand Jens Chr. Worm Godtfredsen i samarbejde med en lille ekspertgruppe endevender materialet fra ekspeditionen og omsætter det til en flot bog med originalt materiale, nye fotografier mm.

Islands Nationalmuseums 150 års jubilæum. Som en særlig gave i forbindelse med jubilæet forærede Arktisk Institut et kopisæt af J.P. Kochs fotografier fra Island til museet. Desuden var instituttet vært for et arrangement med museets direktør, forfatteren Vigfus Geridal og Islands ambassadør i Danmark, Sturla Sigurdjonsson.

Alfred-Wegener-Institut (AWI). Arktisk Institut indgik i april måned en udvekslingsaftale med AWI i Bremerhaven, som modtog et kopisæt af Alfred Wegeners fotografier fra Danmark-Ekspeditionen, og Arktisk Institut modtog en digital kopi af Else Wegeners afskrift af Alfred Wegeners dagbog fra samme ekspedition.

Små huse i store landskaber. Fra april til maj arrangerede Arktisk Institut en udstilling i Det Arktisk Hus med fotografier af Elin Kristine Kromann. Fotografierne

præsenterede de gamle fangsthytter, der fortsat befinder sig i landskabet omkring Itoqqortoormiit i Østgrønland.

Aasiaats 250 års jubilæum. Da Arktisk Instituts arkiver indeholder en del relevant materiale vedrørende Aasiaat, blev en film om byen delvist optaget her. Filmen blev vist i forbindelse med jubilæet i juli 2013.

Israels ambassadør i Danmark, Baruk Binah. I oktober måned havde Arktisk Institut den ære og fornøjelse at være vært for et besøg af ambassadør Baruk Binah, som netop var vendt hjem efter et besøg i Grønland.

Fram-Museet i Oslo. I forbindelse med etablering af en ny museumsbygning for skibet Gjøa indgik Arktisk institut en udleveringsaftale med Fram-Museet vedrørende fotografier fra Gjøa-Ekspeditionens møde med 5. Thule-Ekspedition ved Nordvestpassagen i Canada. Lisbeth Valgreen og Bent Nielsen deltog som inviterede gæster ved åbningsceremonien i Oslo.

DR/P1 Apropos. I forbindelse med en udsendelsesrække om Arktis blev instituttets direktør interviewet i en direkte udsendelse i november måned.

Academicus Arcticus. I 2013 blev Arktisk Instituts forskningsformidlingspris, Academicus Arcticus, uddelt for anden gang. 10 forskerspirer indsendte artikler og ved en ceremoni på Arktisk Institut 1. november 2013 blev første-, anden- og tredjepræmierne uddelt. Avisen Sermitsiaq og Tidsskriftet Grønland var samarbejdspartnere og arrangementet blev sponsoreret af Royal Arctic Line. Arrangementet fik fin omtale i medierne.

Bevillinger

Fra Styrelsen for Forskning og Innovation modtog Arktisk Institut i 2013 kr. 855.000 til instituttets drift.

Til digitaliseringsprojektet modtog Arktisk Institut i 2013 følgende bevillinger:

Augustinus Fonden	kr. 750.000
Harboefonden	kr. 25.000
15. Juni Fonden	kr. 175.000
Aage og Johanne Louis-Hansens Fond	kr. 1.960.000
Knud Højgaards Fond	kr. 500.000

Til bogudgivelse (1. Thule-Ekspedition) modtog Arktisk Institut i 2013 følgende:

Den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse	kr. 15.000
--	------------

Til gennemførelse og færdiggørelse af udleveringsprocessen til Grønlands

Nationalmuseum og Arkiv modtog Arktisk Institut i 2013 følgende:

Arkivpuljen (Kulturministeriet)	kr. 25.000
---------------------------------	------------

Bevillinger fra private fonde i alt **kr. 3.450.000**

Arkiver og bibliotek

Fotosamlingen. Ved udgangen af 2013 var knapt 50.000 ud af en samling på ca. 140.000 fotografier tilgængelige via Arktisk Instituts hjemmeside. Ligesom tidligere år fandt materiale fra Fotosamlingen også i 2013 anvendelse i forskellige sammenhænge i ind- og udland, spændende fra privat brug over museer og forlag til aviser og TV:

	Antal kunder	Kroner 2013	Kroner 2012
Private	23	10.830	9.438
Museer	14	25.130	20.860
Universiteter	1	2.175	1.975

Aviser, radio, TV	3	16.590	6.200
Forlag	13	38.788	41.865
Andre	7	6.475	22.820
I alt	61	99.988	103.158

Dokumentarkivet. Antallet af henvendelser til Dokumentarkivet steg fra 2011 til 2012 med ca. 58%. Statistikken herunder viser antallet af henvendelser til Arktisk Instituts dokumentarkiv i 2008-12:

Henvendelser til Dokumentarkivet	2013	2012	2011	2010	2009
Total	152	155	98	115	95
Forskere/studerende/museer	43 %	56 %	50 %	49 %	62 %
Mediefolk	18 %	10 %	8 %	6 %	3 %
Private	33 %	31 %	33 %	27 %	29 %
Andre	6 %	3 %	9 %	18 %	6 %
Personligt fremmøde	48 %	55 %	39 %	38 %	60 %
E-mail	38 %	25 %	48 %	43 %	35 %
Telefon	14 %	19 %	11 %	18 %	5 %
Brev	0 %	1 %	2 %	1 %	0 %
Fra Danmark	90 %	90 %	73 %	78 %	76 %
Fra Grønland	5 %	5 %	18 %	10 %	7 %
Fra øvrige Europa	2 %	3 %	2 %	10 %	12 %
Fra andre lande	3 %	2 %	7 %	2 %	5 %

Biblioteket. Bibliotekssamarbejdet mellem Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier og Arktisk Institut fungerede godt og blev varetaget af bibliotekar Vibeke Sloth Jakobsen.

Accessioner i 2012

- Carlsbergs Arkiv T.V. Gardes kysttoninger fra Sydøstgrønland i 1880-erne, materiale vedr. M/S Hans Hedtoft og M/S Hanne S' forlis i 1950-erne, materiale vedr. Grønlandsfonden 1964-70, samling af geografiske kort, Atuagagdliutit 1864-1923.
- Anne Bang Den komplette samling efter grønlandsfotografen Jette Bang: fotografier, dagbøger mm.
- Claus Rogert Hansen Skakbræt, som har tilhørt polarfarerne Carl Petersen og senere Peter Freuchen
- Lillian Jensen Ca. 550 fotografier fra Ivigtut, ca. 1960
- Steen Sehested 7 fotoalbummer med i alt 844 S/H fotografier fra Sydgrønland 1907-62
- Claus W. Søbey Fotos og nekrologer vedr. C.W.G. Søbey
- Det Grønlandske Hus Komplet digital kopi af DGHS arkiv
- Signe Sloth Ca. 600 farvefotografier fra Grønland, 1970-80
- Jørgen Taagholt Korrespondance og 155 fotografier efter stationsleder Aage Barsted
- Hans Peter Steenfos 375 fotografier vedr. byggeri i Grønland, 1955-80
- Nationalmuseet Fotosamling vedr. Ingolfekspeditionen, 1895-96
- Forsvarets bibliotek 10 scrap-bøger med udklip vedr. ekspeditioner, Fridtjof Nansen, Gustav Holm m.fl., 1882-1912

- Det Grønlandske Selskab Deponering af DGSs arkiv: dokumenter, fotografier mm., 1905-2000
- Sven Fristrup Samling af dokumenter efter Børge Fristrup, 1949-74
- Else Falk Originalt brev fra Peter Freuchen til A. Petersen
- Søren Klavs Nørtoft Rejseberetning og fotografier fra Grønland, 1962
- Christian Boehm Dias og dagbogsoptegnelser efter Axel Boehm, der deltog som læge i Lauge Kochs ekspedition til Østgrønland, 1956
- Ole-Peter Petersen Fotografier vedr. Station Nord, 1961
- Laurits Aalling Hansen Ca. 575 fotografier vedr. Nordøstgrønland, 1955-75
- Birger Rosendahl Fotoalbum, Grønland 1917-38
- Bodil Barfoed Dagbøger, korrespondance og filmoptagelser efter Birger Petersen
- Jesper Michelsen Ca. 1.000 fotografier fra Grønland
- Per Fischer Ploug Manuskript efter Peter Freuchen, 1951
- Jens Nielsen Jørgen Borchersens erindringer
- M. og J. Toftlund 806 fotografier og 8 film vedr. Grønland
- Ib Eisenhardt Fotoalbum med 138 fotografier fra Grønland, 1895-1920

Visioner for 2014

Arktisk institut blev etableret i 1954, og 60 års jubilæet skal fejres behørigt i 2014 med blandt andet en udsendelse på Danmarks Radio P1, en artikel i bladet Greenland Today og et stort arrangement på fødselsdagen, den 4. juni med invitation til relevante ministre i Danmark og Grønland, til pressen m.fl.

I øvrigt vil 2014 blive året, hvor arbejdet med fotodigitaliseringsprojektet for alvor igangsættes, og sidst på året forventes også digitaliseringen af instituttets samling af kunst og etnografika indledt.

København, 21. april 2014
Bent Nielsen, direktør